

**ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

22 Απριλίου 2008

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΕΒ, ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Κύριοι μέτοχοι,
Κύριοι υπουργοί,
Κύριε διοικητά,
Κυρίες και κύριοι,

Το κύριο χαρακτηριστικό των ημερών μας είναι η αβεβαιότητα. Μετά από μία μακρά και ασυνήθιστη περίοδο χαμηλού πληθωρισμού και υψηλής ανάπτυξης, η παγκόσμια οικονομία –και μαζί της η ελληνική– αντιμετωπίζει την αντίθετη ακριβώς προοπτική: υψηλό πληθωρισμό και περιορισμένη ανάπτυξη.

Η αβεβαιότητα προέρχεται από μία βασική πηγή: κανείς δεν γνωρίζει το πλήρες ρίσκο που εμπεριέχεται στα σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα των καιρών μας. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του ΔΝΤ, οι συνολικές διαγραφές χρεών που θα γίνουν τελικά, φαίνεται να ανέρχονται σε \$1 τρισ. Από αυτά, μόνο το ¼ έχει διαγραφεί μέχρι σήμερα. Η κρίση, λοιπόν, μάλλον έχει πολύ δρόμο να διανύσει ακόμη.

Η αβεβαιότητα εκφράζεται με τον πλέον έκδηλο τρόπο στις προβλέψεις για την ανάπτυξη και τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ. Παράλληλα, η ΕΚΤ βρίσκεται στην εξαιρετικά δυσάρεστη θέση να ανέχεται τρέχοντα πληθωρισμό της τάξεως του 3,5%, ενώ το σημείο αναφοράς της είναι το 2%, και να μην τολμά να αυξήσει τα επιτόκια παρέμβασής της, επειδή φοβάται την ύφεση.

Είναι πολύ πιθανόν, λοιπόν, πως ίσως να αντιμετωπίζουμε μία βασική αδυναμία του κύριου αξιώματος της οικονομικής πολιτικής των τελευταίων 25 ετών. Η νομισματική πολιτική από μόνη της, φαίνεται ότι δεν μπορεί πλέον να πετύχει –ταυτόχρονα– τους στόχους του χαμηλού πληθωρισμού και της υψηλής ανάπτυξης. Εξάλλου, η απόφαση των κεντρικών τραπεζών των ΗΠΑ, του ευρώ και της Αγγλίας να προσφέρουν ρευστότητα στις αγορές, να επιμηκύνουν τη διάρκεια των δανείων τους προς τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και να αποδεχτούν ως εγγύηση ένα μεγαλύτερο φάσμα προϊόντων, που δεν είναι πάντα ίσης πιστοληπτικής αξίας με αυτά που δεχόντουσαν στο παρελθόν, θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως μία μορφή δημοσιονομικής παρέμβασης, εφόσον κρατικοί οργανισμοί αναλαμβάνουν αυτήν την ευθύνη και, σε μεγάλο βαθμό, το ρίσκο.

Η δική μας οικονομία, θεωρητικά, παρουσιάζει ισχυρά αναχώματα στην κρίση. Η έκθεση του τραπεζικού μας συστήματος στα διάφορα πολύπλοκα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, λέγεται πως είναι πολύ μικρή. Παρά ταύτα, η γνωστή ιστορία με τα δομημένα ομόλογα των ασφαλιστικών ταμείων, θα πρέπει να μας καταστήσει πιο

ευαίσθητους ως προς τις πιθανές επιπτώσεις της παγκόσμιας κρίσης στην Ελλάδα. Θέλω να ελπίζω πως το τραπεζικό σύστημα, και ιδιαίτερα η εποπτική αρχή, έχει προχωρήσει τουλάχιστον στην πλήρη καταγραφή προϊόντων αυτής της μορφής.

Ως χώρα, πάντως, αντιμετωπίζουμε και εμείς την επιβράδυνση της ανάπτυξης και την επιτάχυνση του πληθωρισμού. Το υπουργείο Οικονομίας ήδη προχώρησε σε μερική αναθεώρηση των σχετικών μεγεθών προς το χειρότερο –αναθεώρηση με την οποία, grosso modo, συμφωνεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Θα μου επιτραπεί, ωστόσο, να πω ότι δεν θα αποτελέσει έκπληξη για κανένα μας αν υπάρξει και δεύτερη αναθεώρηση.

Δυστυχώς, ο τόπος μας είναι ακόμη λιγότερο προετοιμασμένος να αντιμετωπίσει την κρίση σε σύγκριση με άλλες οικονομίες. Η καθυστέρηση στην υλοποίηση αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών μάς καθιστά πιο ευάλωτους. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος έχει επανειλημμένα αναφερθεί στην υστέρηση αυτή, δυστυχώς χωρίς οι παραινήσεις του να τύχουν πάντα ευνοϊκής αποδοχής. Στο μέλλον, ο περιορισμός της σχετικής αοριστίας ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν θα ωφελούσε στην προσπάθεια υλοποίησης των μεταρρυθμίσεων.

Το φάσμα του πληθωρισμού είναι πιο έντονο στην Ελλάδα απ' ό,τι στους περισσότερους από τους εταίρους μας στην Ε.Ε. Η διαφορά μεταξύ του ελληνικού και του ευρωπαϊκού πληθωρισμού είναι –σταθερά και αμείωτα– σε βάρος μας. Πρόσφατα, με αφορμή την υπογραφή της ΕΓΣΣΕ, πολλά ελέγχθησαν για τις πληθωριστικές της επιπτώσεις. Αποτελεί, εξάλλου, μόνιμη επωδό της ετήσιας έκθεσης της κεντρικής τράπεζας, η ανάγκη να επιδεικνύεται η σχετική αυτοσυγκράτηση στη λεγόμενη «εισοδηματική πολιτική» και η ταυτόχρονη αναφορά στην ανεπάρκεια του ανταγωνισμού. Πρέπει, όμως, να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Βασική πηγή του ελληνικού πληθωρισμού είναι το Κράτος και οι παρεμβάσεις του. Η αναφορά μου είναι σαφής. Η ελεύθερη κατ' όνομα, οικονομία μας λειτουργεί με πεισματική κυριαρχία του κράτους στην οικονομία, με σωρεία κλειστών αγορών και νομοθετικών ρυθμίσεων που περιορίζουν τον ανταγωνισμό και, μάλιστα, με συνεχώς αυξανόμενες τιμές που, επίσης, καθορίζει το Κράτος. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει με τα τιμολόγια των δημοσίων επιχειρήσεων.

Σε ό,τι αφορά στην ΕΓΣΣΕ, ο ιδιωτικός τομέας αντιμετώπισε το θέμα με υπευθυνότητα και ψυχραιμία. Έλαβε υπόψη του τη μείωση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων. Συνυπολόγισε τον παράγοντα της δικής του εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Αναγνώρισε τη μακρόχρονη θετική οικονομική επίπτωση της επίτευξης εργασιακής, αλλά και ευρύτερης κοινωνικής ειρήνης. Επεδίωξε να δημιουργήσει, σε συνεργασία με όλους τους κοινωνικούς εταίρους, εκείνες τις προϋποθέσεις που θα ευνοήσουν τον εκσυγχρονισμό της αγοράς εργασίας και θεσμοθέτησε, έτσι, το Μόνιμο Βήμα Διαλόγου των κοινωνικών εταίρων. Στο γενικό αυτό πλαίσιο, συμφώνησε σ' εκείνες τις αυξήσεις που ο ιδιωτικός τομέας αντέχει, χωρίς να χάσει την αποδεδειγμένη ανταγωνιστικότητά του. Ο μεγάλος και λιγότερο αποδοτικός δημόσιος τομέας ας φροντίσει τα του οίκου του, όταν μάλιστα παρατηρούμε ότι οι συνολικές μισθολογικές δαπάνες του προϋπολογισμού προβλέπεται να αυξηθούν κατά 8,6%, σύμφωνα με τις προβλέψεις του υπουργείου Οικονομικών για την εισοδηματική πολιτική το 2008, δηλαδή, πάνω από την ανάπτυξη κατά 7,2% του ονομαστικού ΑΕΠ.

Κυρίες και κύριοι,

Οι επισημάνσεις της Τράπεζας της Ελλάδος είναι πάντα εύστοχες και πάντα μη κομματικές. Θα έλεγα, μάλιστα, πως ενίοτε υποφέρουν από υπέρμετρη προσήλωση στην τεχνοκρατική διατύπωση και αυτό τείνει να αφαιρέσει από την εμβέλεια της πιθανόν ευρύτερης αποδοχής τους. Επιπλέον, κατά καιρούς αντιμετωπίζονται με μία μορφή, τολμώ να πω, προκατάληψης. Στην περίπτωση αυτή, ως κοινωνία ψέγουμε τον κομιστή του μηνύματος και αγνοούμε το μήνυμα –σε βάρος μας.

Έχει έρθει ο καιρός με παρρησία να παραδεχτούμε ότι ο τόπος μας βρίσκεται σε μία κρίσιμη καμπή: ή θα εκσυγχρονιστούμε ή θα περιθωριοποιηθούμε. Πολλά έχουμε κάνει. Χρειαζόμαστε, όμως, ακόμη περισσότερα. Να ανοίξουμε νέες προοπτικές, να κινηθούμε πιο τολμηρά. Και χρειαζόμαστε, ως κοινωνία, να κάνουμε τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις δικό μας κτήμα.

Ο επιχειρηματικός κόσμος στηρίζει και μπορεί να συμβάλλει καθοριστικά στην αλλαγή, προσφέροντας μεθόδους εργασίας, οργάνωσης και σχεδιασμού ως πρότυπα. Και, μαζί, πρέπει πλέον να μάθουμε να αντιμετωπίζουμε το κοινό μας μέλλον ως δημιουργική πρόκληση –και όχι προκαταβολικά ως απειλή. Ένα κοινό μέλλον που μπορεί να δημιουργηθεί μόνο μέσα από την αυτοδέσμευση της κοινωνίας, των κοινωνικών εταίρων και φορέων, των δυνάμεων εργασίας, σε μία κοινή στρατηγική αλλαγής, σε μία ουσιαστική κοινωνική συναίνεση που θα δίδει έμφαση στη συνεργασία, στην αλλαγή, στην πρόοδο.

Σας ευχαριστώ.